

Complexnummer: 527417

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

De Gliphoeve

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

527418, 527419

Woonplaats

Heemstede

Gemeente

Heemstede

Provincie

Noord-Holland

Locatie van het hoofdobject

Glipperweg 9, 2104 AG te Heemstede

Complexomschrijving

Omschrijving van het complex

Complex HISTORISCHE BUITENPLAATS DE GLIPHOEVE bestaande uit de volgende onderdelen een HOOFDHUIS (1) en een HISTORISCHE PARK EN TUINAANLEG (2).

De binnenduinrand werd behalve voor land- en veeteelt ook geschikt gemaakt voor het gebruik als linnenblekerij. Hiertoe werden graslanden aangelegd en het van nature aanwezige heldere duinwater werd via gekanaliseerde beken of gegraven vaarten aangewend. De linnenblekerijen vormden een belangrijke bron van inkomsten van de 16de tot in de 18de eeuw. Ook in de omgeving van de huidige Gliphoeve ontstond vanaf de 17de-eeuw een klein buurtschap, temidden van een aantal blekerijen. Aanvankelijk 'Prinsenbuurt' of 'Prinsenzandvaart' geheten, kreeg het in de 18de eeuw de naam De Glip. De Gliphoeve is zijn bestaan begonnen als één van deze blekerijen. Het oudste deel van het huis dateert uit circa 1625, de periode waarin hier de eerste blekerijen werden gesticht. Bij dit huis stond tevens een logies gebouw, dat inmiddels weer verdwenen is. Omstreeks 1725 heeft er een uitbreiding plaatsgevonden met de bouw van een bergplaats en een looghuis. De tuinbel op het dak van de Gliphoeve is vermoedelijk bij deze gelegenheid aangebracht. Een schilderij van Jan Mensing uit 1737 brengt deze situatie goed in beeld. Het gekozen perspectief is vanaf een westelijk gelegen duintop, over bleekvelden naar de Haarlemmermeer. Links staat het huis met het bedrijfsgedeelte. De aanleg is voorts utilitair van karakter met grote rechthoekige grasvelden waarop het goed te drogen ligt en een stelsel van waterlopen daartussen. De blekerij stond bekend onder de naam Bleeklust. In 1811 ging de onderneming failliet. De nieuwe eigenaar, werd de Amsterdamse koopman Carel Hendrik Asschen, die de blekerij veranderde in een buitenplaats. Ook de naam veranderde eerst werd

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

het Bleekrust en omstreeks 1850 kwam de naam Gliphoeve in zwang. De gebouwen werden verbouwd tot woonhuis en een deel van de grond kreeg een landschappelijke aanleg. Als ontwerper van deze aanleg wordt meestal de naam van Zocher sr. genoemd, maar zeker is dit niet. Verschillende elementen van deze aanleg zijn nog terug te vinden. De grote sleutelvormige vijver achter het huis is echter verdwenen. Ook één van de bleekvelden is als groot open grasland nog aanwezig. Als buitenplaats genoot de Gliphoeve een zeker aanzien. Er waren o.a. behalve het huis ook een tuinmanswoning, stal- en koetshuis, een koepel, een oranjerie, Chinese tent, rondgemetselde belvédère en een menagerie. Van dit alles is behalve het hoofdhuis niets bewaard gebleven. Het bezit wisselde na Asschen veelvuldig van eigenaar. In 1820 werd een groot deel van de grond verkocht aan de eigenaar van de Hartekamp, die dit land bij zijn overtuin voegde. Door de opeenvolgende verkopen van het huis verkleinde het grondgebied geleidelijk verder en zo verdween ook de vijver. Op 29 december 1950 komt de Gliphoeve in handen van de familie Oldewelt-van Leeuwen, die het huis tot op heden (2001) bewoont. Het bleekveld is op enig moment in eigendom afgescheiden. In de jaren 1960 is hier aan de noordwest zijde een schoolgebouw ten behoeve van de De la Salle pedagogische academie gebouwd. Inmiddels is dit weer gesloopt en bestaan er plannen voor het bouwen van een viertal appartementgebouwen.

Het complex De Gliphoeve is ten zuidwesten van de kern van Heemstede gelegen aan de westzijde van de Glipperdreef. Het wordt begrensd door de Glipperweg in het oosten, langs het bleekveld, in zuidelijke richting aansluitend langs de kadastrale percelen C 4150, 4073. In het westen wordt de grens bepaald door de perceelsgrens met de percelen C 5054 en C 5074. In het noorden wordt de grens gevormd door de Prinsenlaan om vervolgens in oostelijke richting aan te sluiten op de Glipperweg langs de perceelsgrenzen van de aldaar gelegen woningen. Het gebied met de geplande appartementen is van bescherming uitgesloten. Op de bij de beschrijving behorende kaart zijn de omgrenzing en de nummers van de onderdelen aangegeven.

Waardering van het complex

Het complex HISTORISCHE BUITENPLAATS DE GLIPHOEVE is van algemeen belang vanwege:

- zijn plaats in de reeks van buitenplaatsen in Zuid-Kennemerland;
- de herkenbare elementen van de voormalige, in dit gebied eens talrijke, maar thans vrijwel geheel verdwenen, wasserij/blekerij;
- de beeldbepalende ligging van het hoofdhuis;
- de tuinhistorische waarden in de vorm van (restanten van) een landschappelijke aanleg, mogelijk van Zocher sr.;
- de op het terrein aanwezige archeologische waarden.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 527418

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	11 april 2005
Kadaster deel/nr	82655/19

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Heemstede	Heemstede	Noord-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Heemstede	C			4996

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 1: HOOFDHUIS.

Het oudste deel is de voorste beuk, die uit circa 1625 dateert en die in circa 1825 van een verdieping is voorzien. Hier achter is omstreeks 1725 een tweede beuk gebouwd, die o.a. de kelder en de opkamer bevat. Terugspringend aan de rechterzijde staat een bouwdeel van één bouwlaag met de kap tussen topgevels. De voorgevel heeft een symmetrische opzet van zeven traveeën met de deur in het midden en drie vensters aan weerszijden. De voordeur heeft een omlijsting van pilasters met een hoofdgestel, deur en bovenlicht zijn voorzien van snijwerk. De gevel wordt afgesloten met een kroonlijst. Het dak is een met oude pannen gedekt schilddak. Het voorste dakvlak heeft geen dakkapellen. Op de nok hangt in een decoratieve ijzeren constructie een luidklokje. De gevels van de voorste beuk zijn gepleisterd en voorzien van een blokkenpatroon. De rechter zijgevel heeft op de begane grond twee openslaande tuindeuren en een venster rechts op de verdieping. Het rechter deel van de gevel wordt in beslag genomen door een wc-uitbouw. De zijgevel van de achterste beuk is t.g.v. het aangebouwde deel geheel aan het zicht onttrokken. De linkerzijgevel vertoont een regelmatige, maar nagenoeg blinde opzet met twee topgevels. Het in 1825 ontstane symmetrische beeld van de voorzijde verbergt het meer onregelmatige, gegroeide patroon van het huis, dat zich aan de achterzijde manifesteert in een schilderachtig geheel van aanbouwen en dakpartijen. In het inwendige van het huis vertoont de indeling en afwerking op de begane grond een in verschillende fasen tot stand gekomen organisch en authentiek geheel. De middengang buigt naar rechts af en geeft toegang tot de vertrekken waaronder de kelder met opkamer, de keuken en een soort tuinkamer rechts voor.

Waardering

Het HOOFDHUIS is van algemeen belang vanwege:

- de oorsprong als 17de-eeuws woonwerk gebouw van de blekerij;
- architectuurhistorische waarden;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- de beeldbepalende ligging.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

Monumentnummer*: 527419

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	11 april 2005
Kadaster deel/nr	82655/13

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Heemstede	Heemstede	Noord-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Heemstede	C			5328
Heemstede	C			4996
Heemstede	C			5343
Heemstede	C			4162
Heemstede	C			4997
Heemstede	C			5342

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 2: HISTORISCHE PARK- EN TUINAANLEG.

De parkaanleg manifesteert zich in een drietal deelgebieden: het bleekveld ten zuiden van het huis, de aanleg in de directe omgeving van het huis, het wandelbos ten noordwesten van het huis. Deze gebieden zijn verschillend van oorsprong en wordingsgeschiedenis: het bleekveld gaat terug op de 17de-eeuwse situatie. De aanleg rondom het huis is (een restant van) de vroeg 19de eeuwse landschappelijke aanleg rondom het toen veel grotere bezit van de Gliphoeve. Het wandelbos met daarin de ronde vijver met eilandje dat aansluit op de slingerende waterloop en het hoge duin dateert uit de tijd dat dit deel van De Gliphoeve verkocht was aan Mattheus Brandts, de eigenaar van de Hartekamp, die het bij zijn overtuin voegde. Het voormalige bleekveld bestaat uit een open rechthoekig grasland door bomen omzoomd.

De aanleg in de directe omgeving van het huis is landschappelijk van karakter en naar aangenomen wordt aangelegd door J.D. Zocher sr., al is dit niet bevestigd. Hiervan wordt aangetroffen: de licht gekromde oprijlaan, die uitkomt op een kleine openruimte voor het huis. De laan en de openruimte voor het huis wordt omzoomd door een 20-tal oude lindebomen. Links naast de laan is een smalle strook grond, die door kleine heuveltjes enigszins geaccidenteerd wordt. Hierop staan solitair. De beek daarnaast is mogelijk een oudere waterloop, die tot de huidige slingerende vorm is vergraven. Rechts naast de oprijlaan ligt eerst een bebost terrein en daarna een open grasland. Een tweede met lindes beplante laan bevindt zich achter het huis en rechts achter het huis ligt de moestuin nog op de oorspronkelijke plek. Het deel met het parkbos is een geaccidenteerd landschap met een gemengde boombeplanting waartussen zich de paden slingeren. In het oostelijke deel is een vrij forse min of meer ronde vijver aangelegd met een rond eilandje in het midden.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De vijver mondt uit in de slingerende beek. Langs de Prinsenlaan loopt een smalle sloot. In de zuidwesthoek ligt het (ver)hoog(de) duin, dat uitzicht biedt over het bleekveld.

Waardering

De HISTORISCHE PARK- EN TUINAANLEG is van algemeen belang vanwege:

- de herkenbare relictten van de inrichting van het landschap t.b.v. de blekerij;
- de vroeg 19de eeuwse aanleg in landschappelijke stijl, mogelijk naar ontwerp van Zocher sr.;
- de op het terrein aanwezige archeologische vindplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument